

Mezinárodní ekonomie

[Most wanted info]

- Zkouška: test abcd + ANO/NE
- Materiály:
 - Krugman-Obstfeld: International economics, theory and policy
 - Knihovna
 - Internet
 - online cca 60 USD (<http://www.coursesmart.com>)
 - amazon.com (od 15 USD)
 - IS
 - čítanka – hrubá verze (nedostačující!)
 - přednášky

**I. O ČEM JE MEZINÁRODNÍ
EKONOMIE?**

[Základní problémy :]

- Platební bilance
- Modely obchodu
- Přínosy z obchodu
- Protekcionismus
- Determinace měnových kurzů
- Koordinace mezinárodní politiky
- Mezinárodní trh kapitálu

II. PLATEBNÍ BILANCE

[Platební bilance]

- PB = detailní záznam skladby běžného účtu a transakcí, které jej financují
 - a) debet (poptávka po devizách/pokles nabídky deviz, platba cizincům, záporné znaménko)
 - b) kredit (růst nabídky deviz/pokles poptávky po devizách, příjmy od cizinců, kladné znaménko)
- účetní souvztažnost (každá transakce 2x)
- **základní identita PB:** $BÚ + FÚ + KÚ = 0$
 - Základním mechanismem, který dlouhodobě uvádí platební bilance do rovnováhy je devizový kurz.

[Struktura PB v ČR]

A. Běžný účet (BÚ):

- Obchodní bilance
- Bilance služeb
- Bilance výnosů
- Běžné převody

B. Kapitálový účet (KÚ)

C. Finanční účet (FÚ):

- Přímé investice
- Portfoliové investice
- Ostatní investice

D. Saldo chyb, opomenutí, kurzové rozdíly

E. Změna devizových rezerv (- nárůst)

Alternativní členění PB

Bilance:	zboží	
	+ služby	
	=	saldo výkonové bilance
	+ důchody	
	+ transfery	
	=	saldo běžné bilance
	+ dlouhodobý kapitál	
	=	saldo základní bilance
	+ krátkodobý kapitál	
	=	saldo celkové bilance
	Devizové rezervy	

[Běžný účet]

- měří čisté exporty zboží a služeb
- import = platba cizincům, generuje poptávku po devizách, proto záporné znaménko
- skladba:
 - zboží
 - služby
 - platby (dividendy, zisky ze zahr.)
 - transfery

Faktory ovlivňující OB

- Preference spotřebitelů
- Ceny zboží doma a v zahraničí
- Měnový kurz
- Převážné náklady
- Obchodní politika země

[Kapitálový účet]

- příjem je aktivem v PB, zvyšuje nabídku deviz
- skladba:
 - transfery související s migrací
 - promíjení dluhů
 - převody nevýrobních hmotných aktiv
 - převody nehmotných práv

[Finanční účet]

- rozdíl mezi prodeji aktiv cizincům a nákupy aktiv ze zahraničí
- ČR si půjčí ze zahraničí = příliv finančních prostředků do ČR, proto kladné znaménko
- skladba:
 - Investice (přímé, portfoliové, ostatní)

Faktory ovlivňující investice

- Vlivy působící na FDI:
 - restrikce vlád a jejich změny (míra liberalizace finančního účtu PB)
 - privatizace
 - potenciál ekonomického růstu
 - daňové sazby
 - devizové kurzy
 - (investiční pobídky?)

Vlivy působící na portfoliové investice

- • daňové sazby na úroky a dividendy
- • úrokové sazby
- • devizové kurzy
- • rozvinutost a transparentnost kapitálového trhu

[Chyby a opomenutí]

- různé zdroje informací o položkách
- odlišnosti v rozsahu, přesnosti, časovém období
- největší podíl na statistických diskrepancích má FÚ
- na straně BÚ rozdíl způsobuje evidence služeb

Změna devizových rezerv

- devizové rezervy = zahraniční aktiva držaná centrální bankou
- změnou devizových rezerv CB kontroluje množství peněz v zemi:
 - nákup rezerv = peníze navíc do oběhu
 - prodej rezerv = stahování peněz z oběhu
- intervence CB se v PB projeví jako jakákoli jiná transakce soukromého subjektu

<i>Kreditní záznamy</i>	<i>Debetní záznamy</i>
1. BĚŽNÝ ÚČET	
A: export zboží	B: import zboží
Obchodní bilance = A – B	
C: export služeb - příjmy z turistiky, dopravy, ...	D: import služeb - výdaje na turistiky, dopravu, ...
Bilance služeb = C – D	
E: výnosy - příjmy z investic (úroky, dividendy, ...) - příjmy z práce v zahraničí	F: náklady - investiční příjmy cizinců - pracovní příjmy cizinců
Bilance výnosů = E – F	
Výkonová bilance = A + C + E – (B + D + F)	
G: jednostranné transfery přijaté	H: jednostranné transfery poskytnuté
Bilance na běžném účtu = A + C + E + G – (B + D + F + H)	
2. FINANČNÍ ÚČET	
I: dlouhodobý kapitál (import) a) zahraniční investice - přímé investice - portfoliové investice b) výpůjčky - soukromé - vládní	J: dlouhodobý kapitál (export) c) investice v zahraničí - přímé investice - portfoliové investice d) výpůjčky - soukromé - vládní
Základní bilance = A + C + E + G + I – (B + D + F + H + J)	
K: krátkodobý kapitál (import)	L: krátkodobý kapitál (export)
M: statistická chyba (+)	(-)
Bilance na finančním účtu = I + K + M – (J + L)	
Oficiální vyrovnávací bilance = A + C + E + G + I – (B + D + F + H + J + L)	
3. ÚČET OFICIÁLNÍCH MĚNOVÝCH REZERV	
N: prodej měnových rezerv	O: nákup měnových rezerv
Bilance na účtu oficiálních měnových rezerv = N – O	

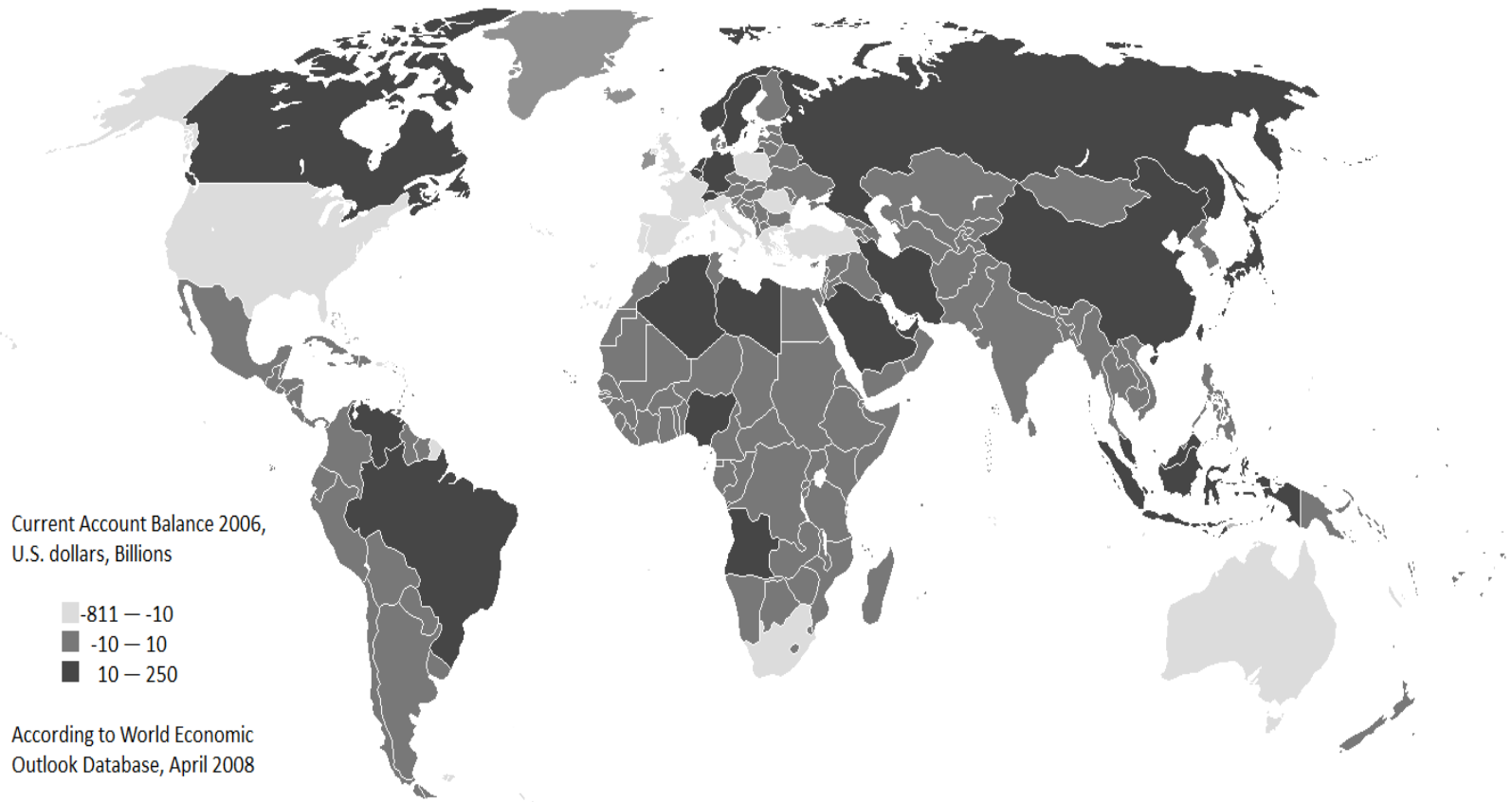
[PB]

Kredit (+) (devizová nabídka)	Debet (-) (devizová poptávka)
Export zboží	Import zboží
Export služeb	Import služeb
Import důchodů	Export důchodů
Import transferů	Export transferů
Import kapitálu	Export kapitálu
Snížení devizových rezerv	Zvýšení devizových rezerv

Význam platební bilance v HOPO

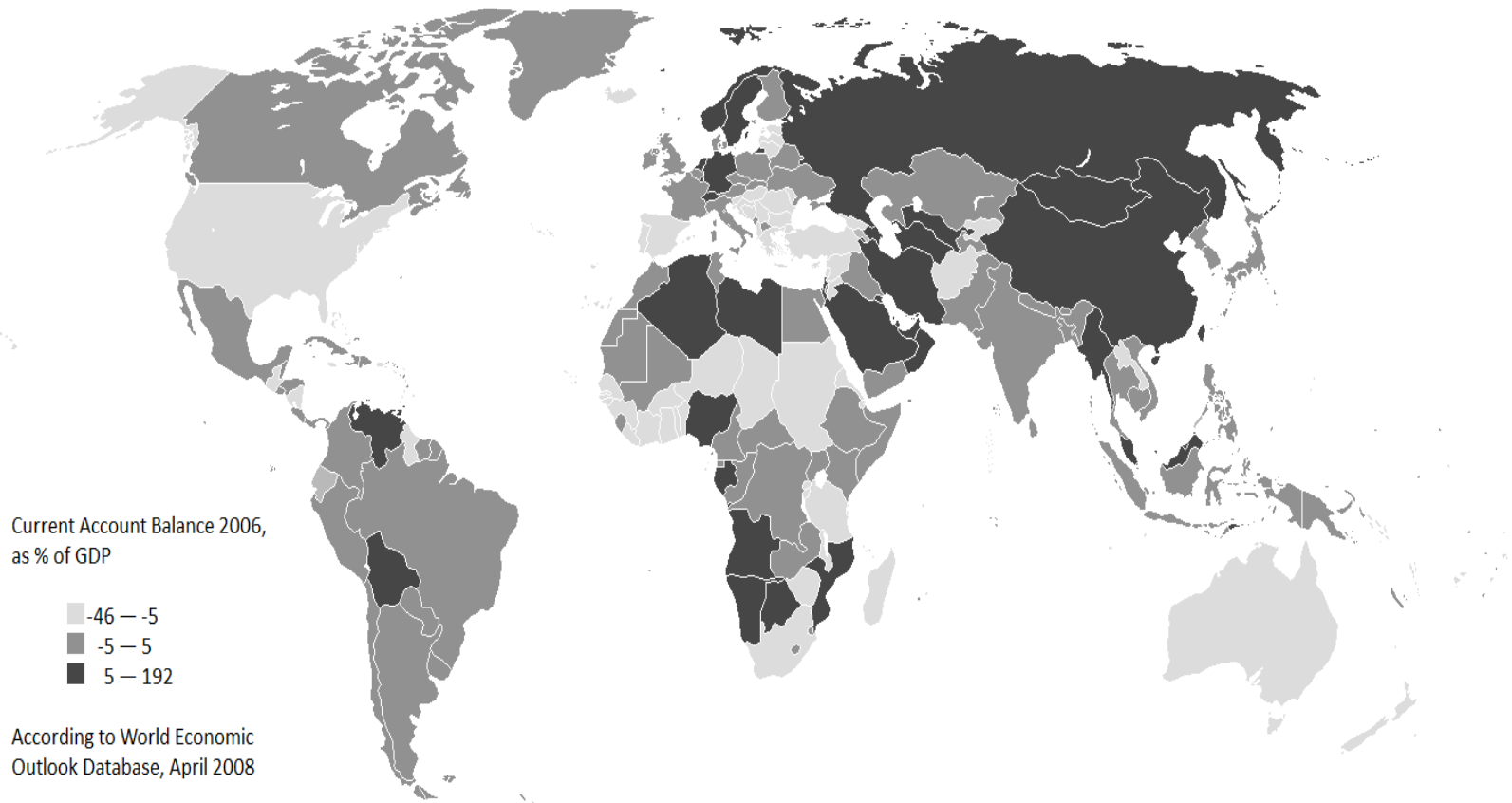
- PB= účetní vyrovnání bilance devizových rezerv
- měřítko nerovnováhy mezinárodních plateb
- negativní saldo PB = snižování deviz.rezerv, zadlužování v zahraničí
- nutno interpretovat komplexně

[Balance BÚ (2006)]

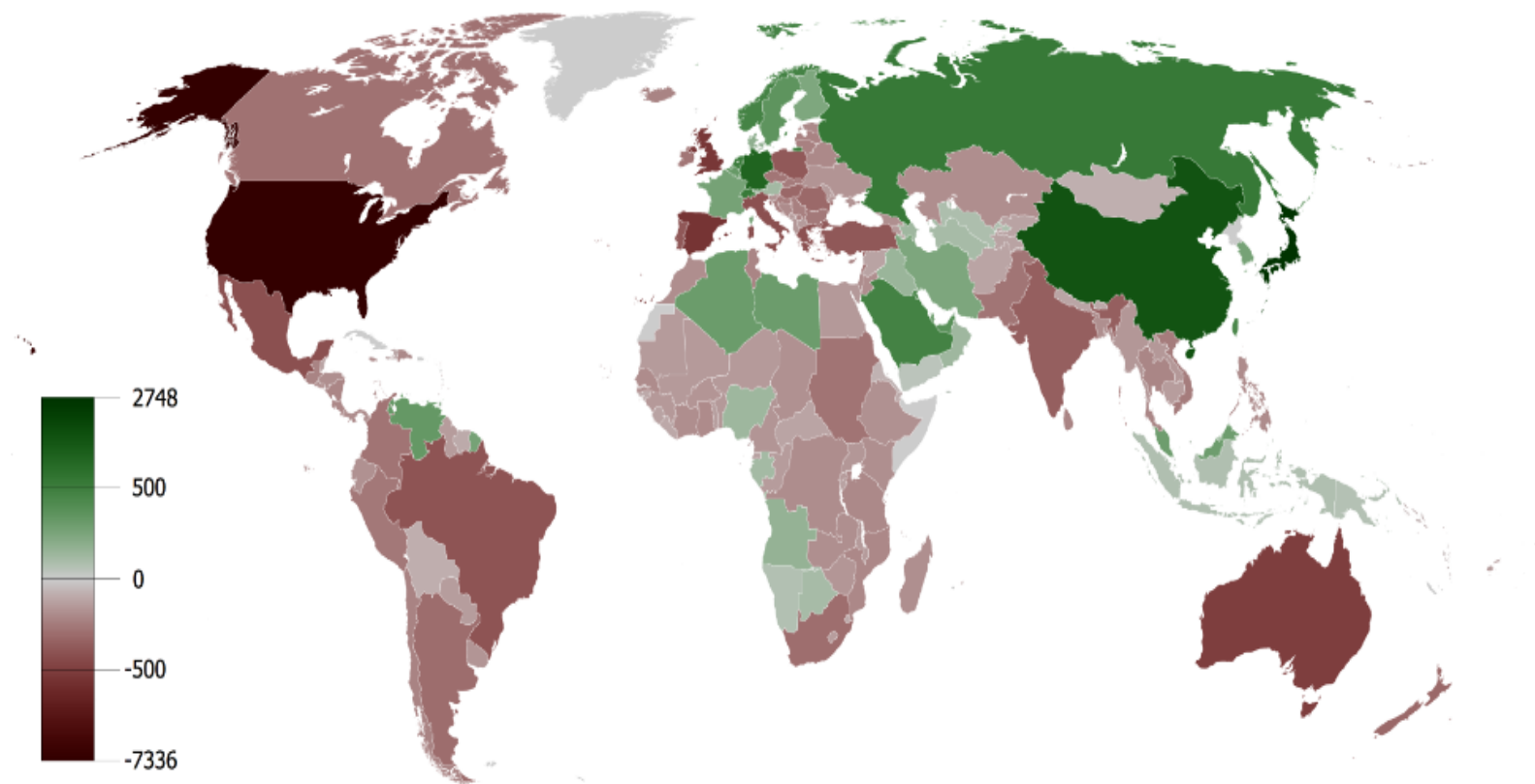
Zdroj: wikipedia.org

Bilance BÚ (% HDP, 2006)

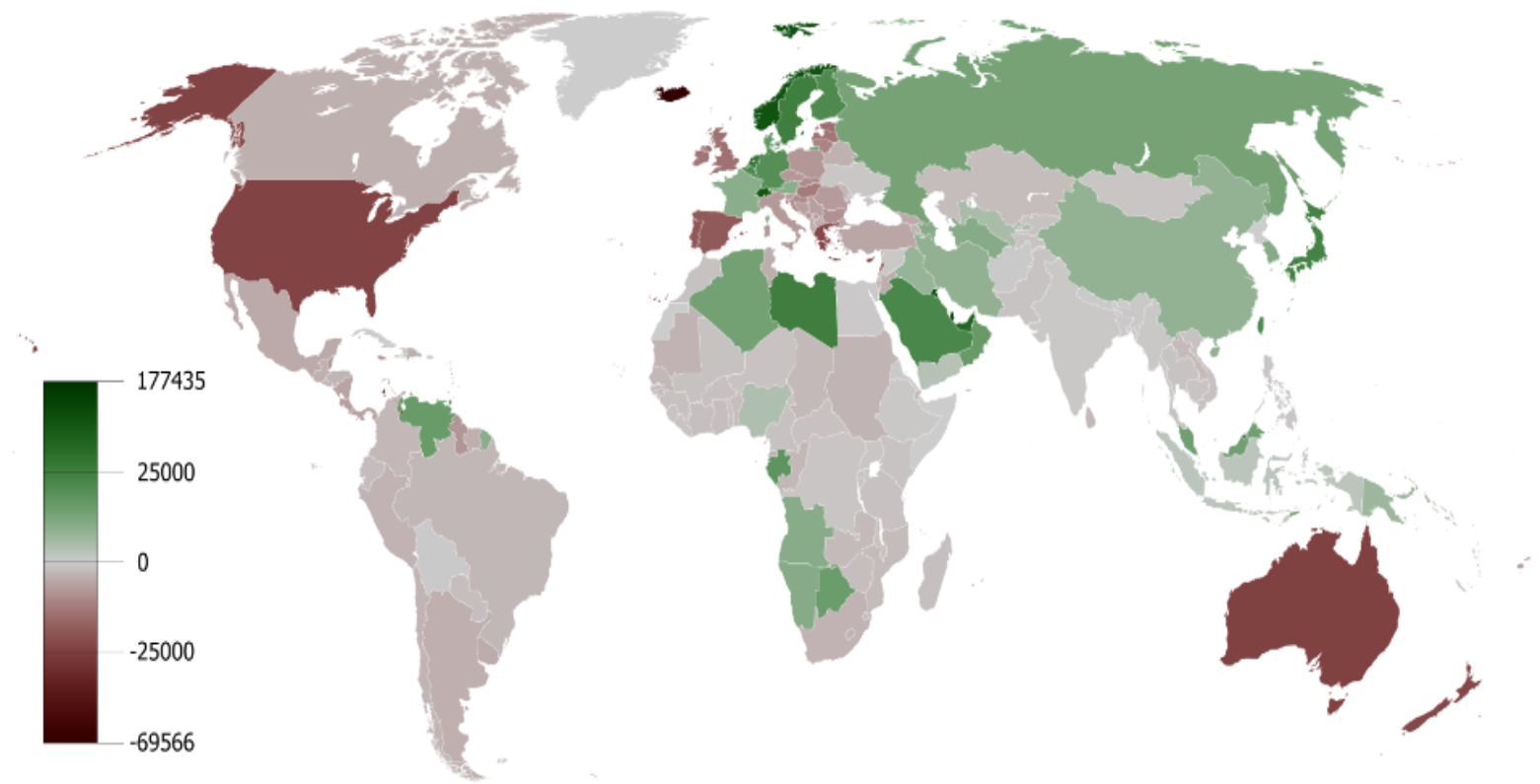
Zdroj: wikipedia.org

Kumulativní deficit BÚ PB 1980-2008

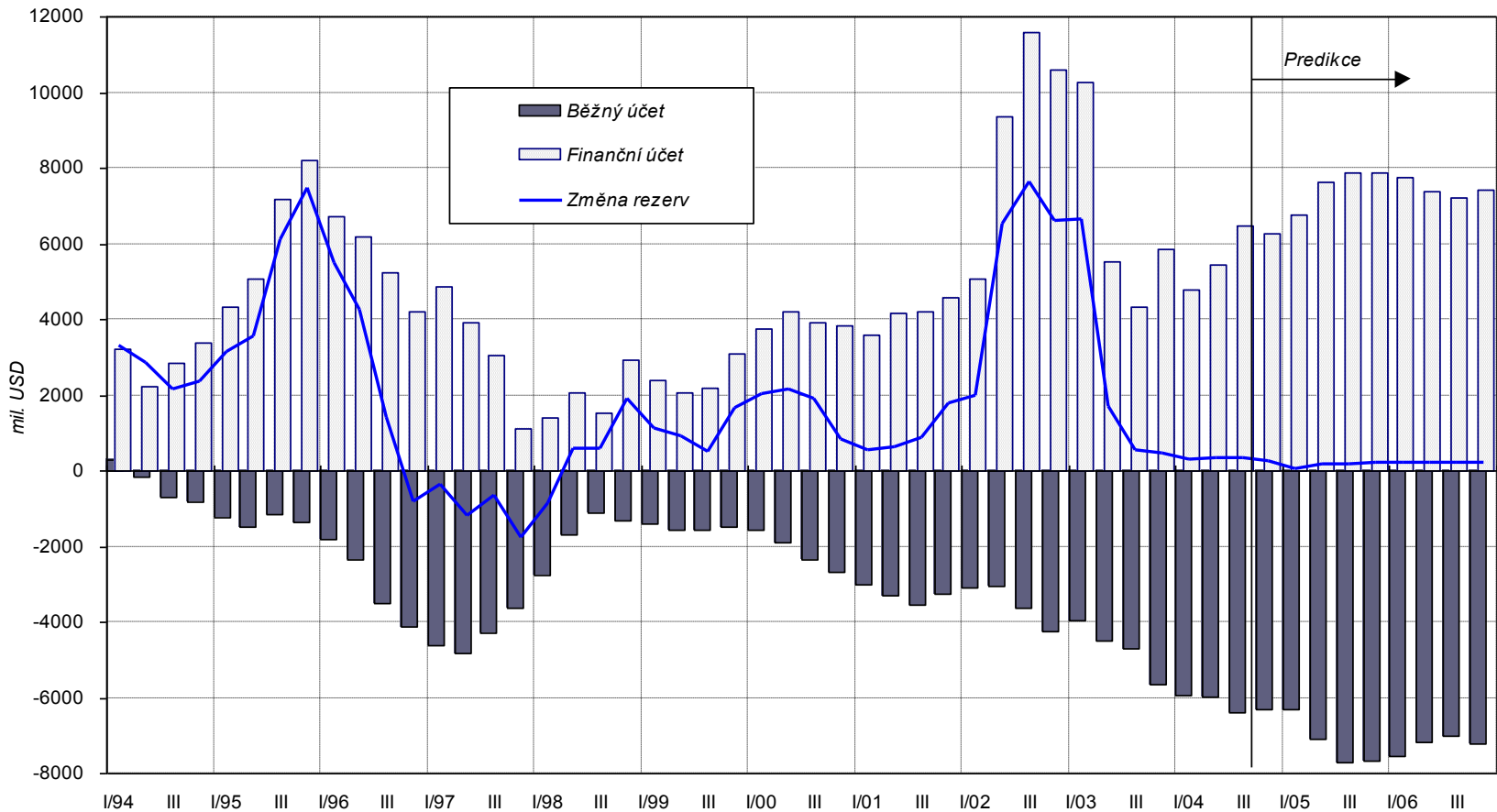
Zdroj: wikipedia.org

Kumulativní deficit BÚ PB per capita 1980-2008

Zdroj: wikipedia.org

PLATEBNÍ BILANCE ČR

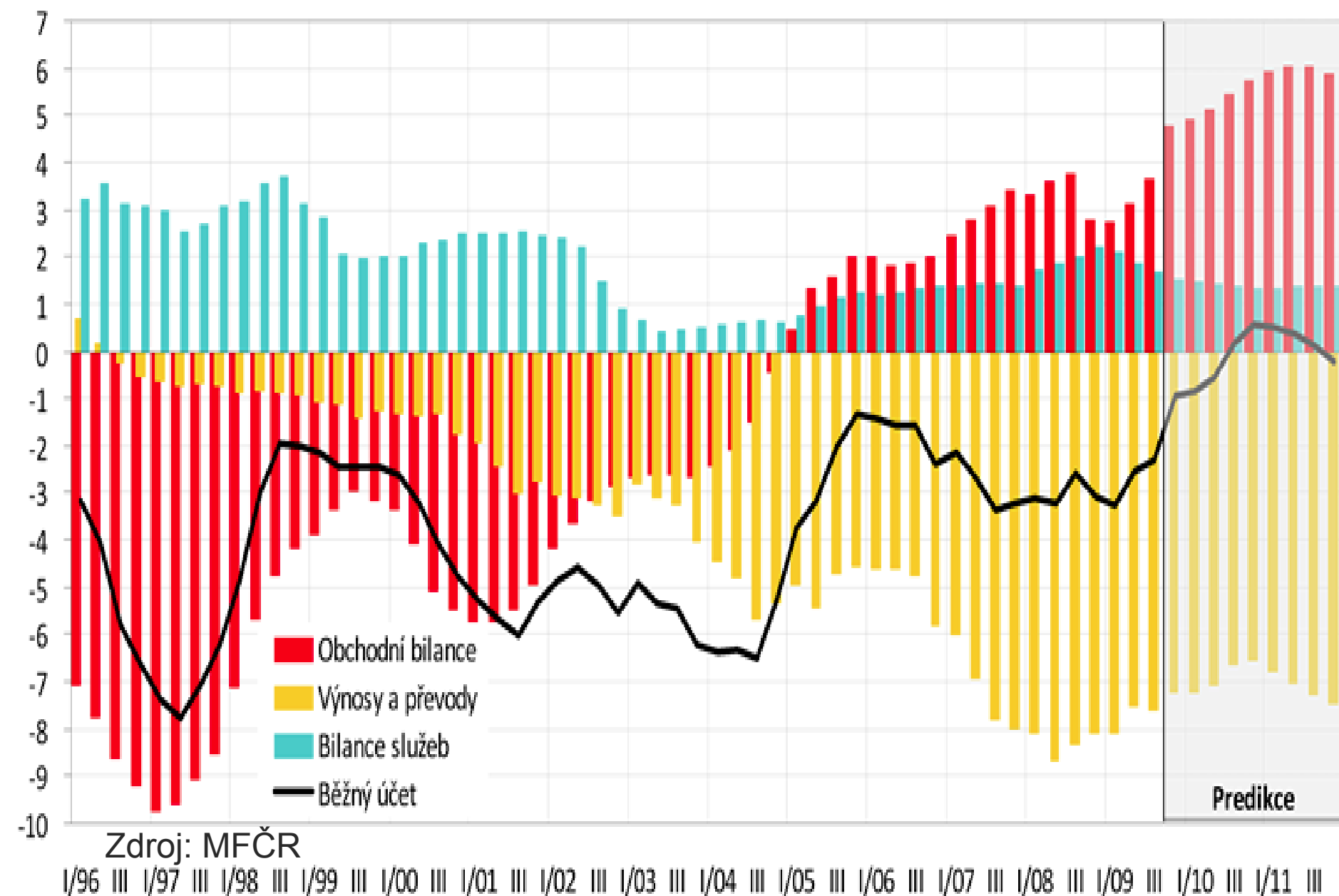
Tabulka C.4.2: Platební bilance - čtvrtletní

		2009				2010			
		Q1	Q2	Q3	Q4 Odhad	Q1 Predikce	Q2 Predikce	Q3 Predikce	Q4 Predikce
Vývoz zboží (fob)	<i>mld. Kč</i>	523	528	522	554	528	552	556	585
	<i>růst v %</i>	-18,8	-19,0	-13,2	-2,5	1,1	4,4	6,5	5,6
Dovoz zboží (fob)	<i>mld. Kč</i>	482	475	477	519	482	490	497	538
	<i>růst v %</i>	-19,8	-22,5	-17,0	-9,6	0,0	3,2	4,3	3,6
Obchodní bilance	<i>mld. Kč</i>	41	54	46	34	47	62	59	47
– minerální paliva (SITC 3) ¹⁾	<i>mld. Kč</i>	-29	-24	-26	-31	-32	-34	-33	-36
– ostatní ¹⁾	<i>mld. Kč</i>	61	71	65	57	71	88	84	75
– diference bilance ČNB a ČSÚ	<i>mld. Kč</i>	8	7	6	8	8	8	8	8
Vývoz služeb	<i>mld. Kč</i>	95	99	95	97	97	101	97	98
	<i>růst v %</i>	6,7	3,1	-0,3	0,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Dovoz služeb	<i>mld. Kč</i>	78	86	82	85	81	89	86	88
	<i>růst v %</i>	16,2	16,4	8,3	8,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Bilance služeb	<i>mld. Kč</i>	17	13	13	12	16	12	12	10
Bilance výnosů	<i>mld. Kč</i>	-39	-94	-67	-56	-37	-92	-65	-54
– náhrady zaměstnancům	<i>mld. Kč</i>	-4	-3	-3	-8	-3	-2	-2	-7
– investiční výnosy	<i>mld. Kč</i>	-35	-90	-64	-48	-34	-89	-63	-47
Bilance převodů	<i>mld. Kč</i>	4	-1	-12	0	1	1	1	1
Běžný účet	<i>mld. Kč</i>	23	-28	-20	-10	27	-17	7	4
Kapitálový účet	<i>mld. Kč</i>	16	5	6	10	16	5	6	10
Finanční účet	<i>mld. Kč</i>	-6	25	34
– přímé zahraniční investice	<i>mld. Kč</i>	13	-2	-9
– portfoliové investice	<i>mld. Kč</i>	-1	74	24
– ostatní investice	<i>mld. Kč</i>	-19	-47	19
Změna devizových rezerv	<i>mld. Kč</i>	36	6	-1
Zahraniční zadluženost	<i>mld. Kč</i>	1507	1466	1413	1417	1386	1411	1410	1407

1) Dovoz v metodice cif

Graf C.4.1: Běžný účet platební bilance

v procentech HDP (roční klouzavé úhrny)

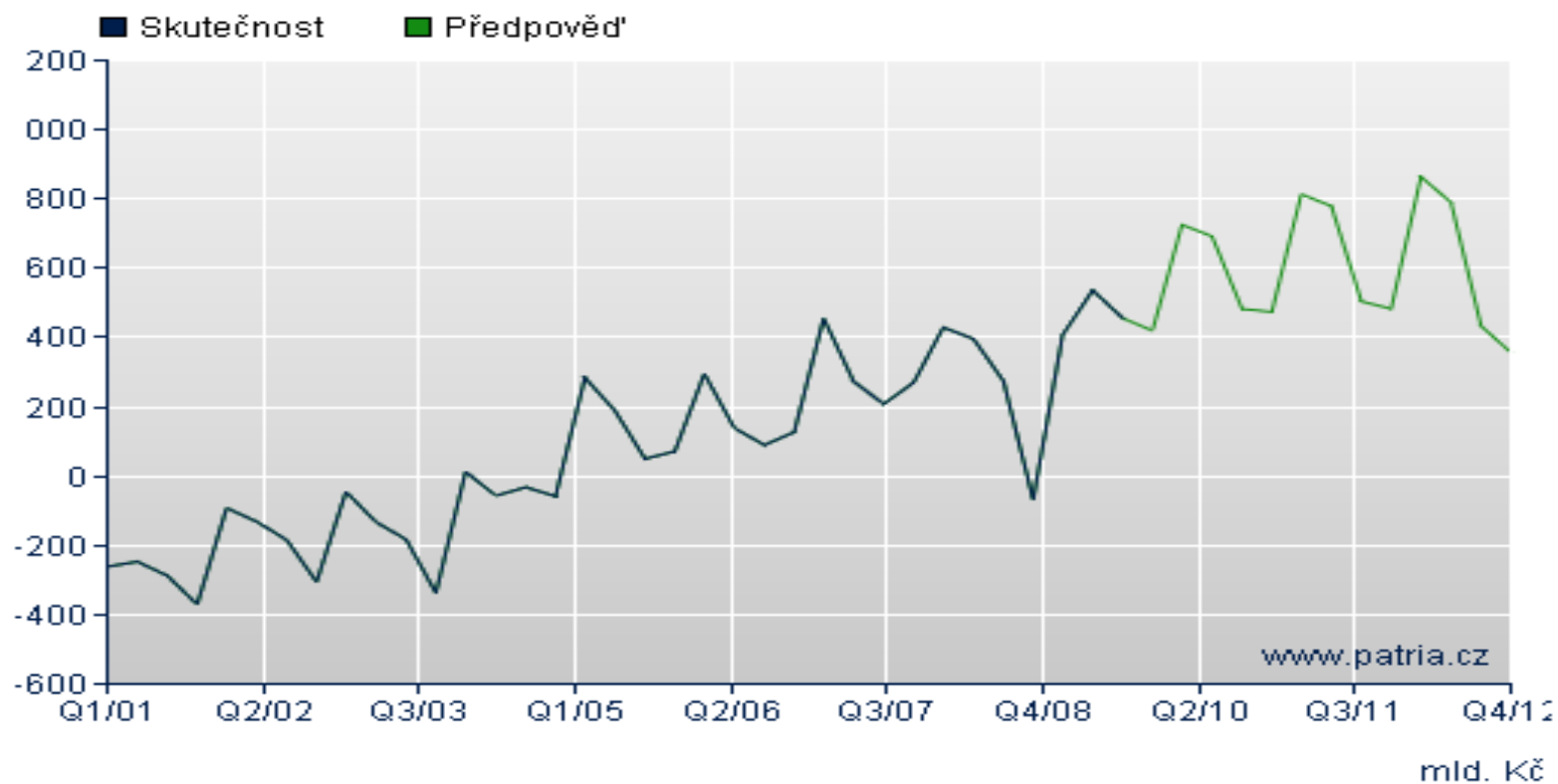

Zdroj: MFČR

[BÚ PB ČR v mld. Kč]

Graf-Běžný účet

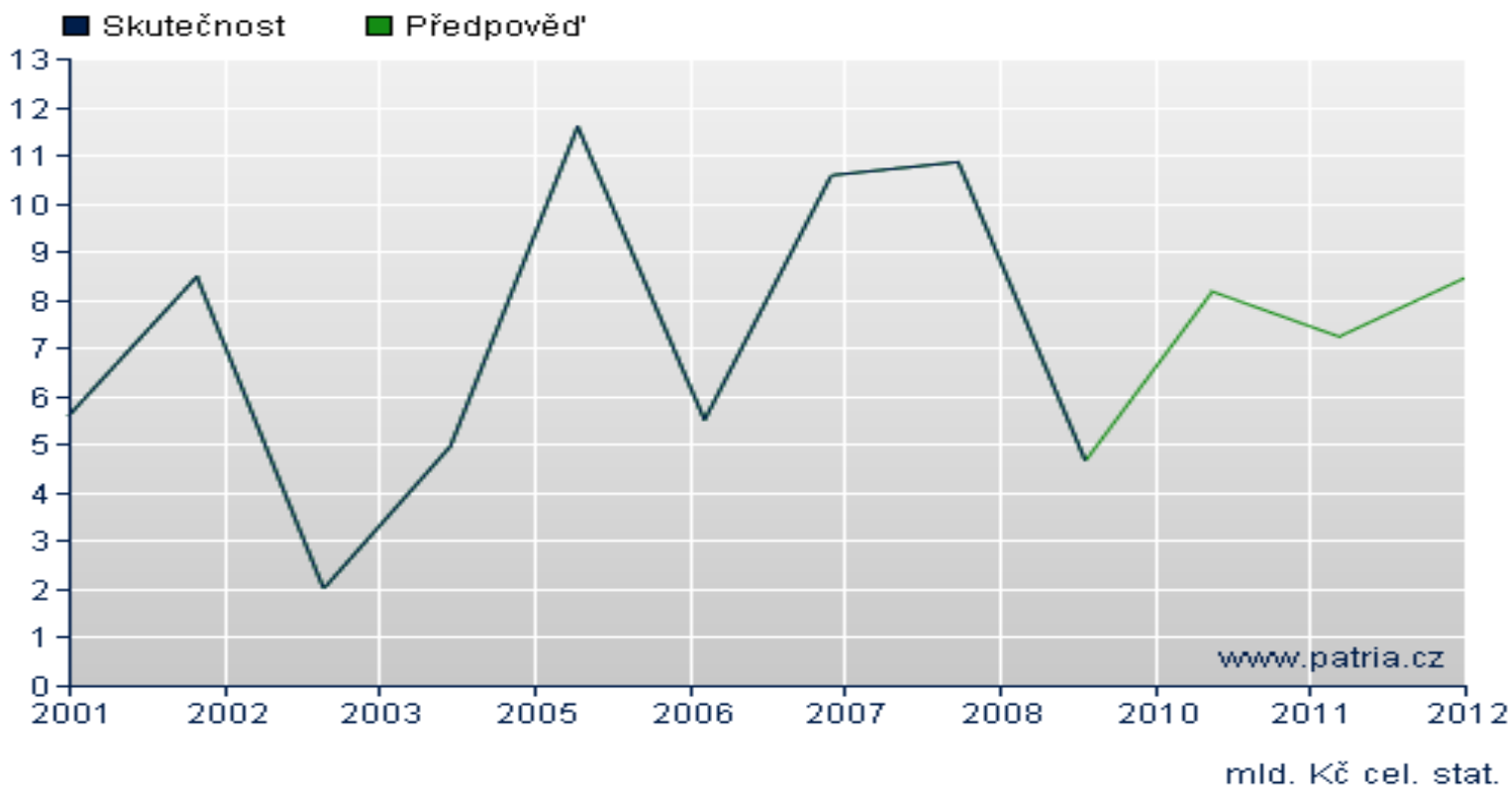
Tisk

[OB PB ČR v mld. Kč]

Graf-Obchodní bilance

Tisk

Případová studie – BÚ USA

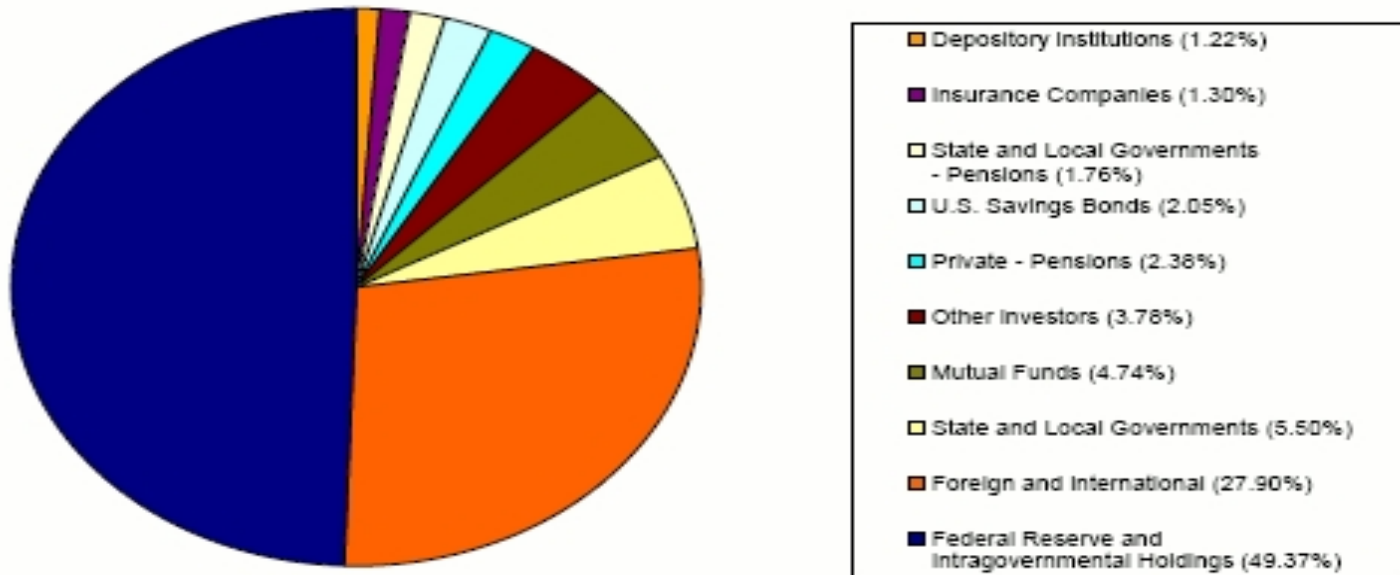
- Deficit zahraničního obchodu Spojených států v loňském roce klesl na 380,66 miliardy USD (7,23 bilionu Kč) z 695,94 miliardy USD v roce 2008 a ocitl se nejnižší za osm let.
 - recese
 - Hodnota zboží a služeb dovezených do země se loni propadla o 23,3 procenta na 1,93 bilionu USD. Vývoz se pak snížil o 15 procent na 1,55 bilionu dolarů.
 - Pokles vývozu loni zmírnil slabší dolar, který zvýšil konkurenceschopnost amerického zboží v zahraničí.
 - Ale již 12/2009 opět nárůst deficitu - Podle analytiků je vyšší deficit odrazem oživení ekonomiky, které zvyšuje poptávku po dovozu

[Case 2 – USA vs Čína]

- Kdyby Čína přestala nakupovat státní dluhopisy USA, americké veřejné finance by utržily obrovskou ztrátu což by potopilo celou ekonomiku

[USA vs. Čína]

**Estimated Ownership of all U.S. Treasury Securities
(June 2008)**

\$12,415,998,686,584.00

15 největších držitelů US dluhu

- Rusko (128 mld USD)
- Depozitní instituce
- Hong-Kong
- Brazílie
- Pojišťovací společnosti
- Karibské banky
- Země vyvážející ropu
- UK
- Penzijní fondy
- Místní vlády
- Vzájemné investiční fondy
- Čína (755 mld USD)
- Japonsko
- Ostatní investoři
- FED (5127 mld USD)

Hlavní držitelé zahraničního dluhu USA

Country	Dec 2009

Japan	768.8
China, Mainland	755.4
United Kingdom 2/	302.5
Oil Exporters 3/	186.8
Carib Bnkng Ctrs 4/	184.7
Brazil	160.6
Hong Kong	152.9
Russia	118.5
Luxembourg	99.9
Taiwan	79.6
Switzerland	76.0
Germany	52.7
Canada	48.3
Ireland	39.3
Korea, South	39.2
Singapore	38.1
France	37.5
Thailand	35.4
Mexico	31.1
Norway	29.7
India	29.6
Turkey	28.3
Egypt	24.8
Netherlands	19.8
Sweden	19.1
Italy	18.7
Colombia	15.8
Israel	15.3
Belgium	15.2
Australia	14.1
Chile	12.5
Philippines	12.2
Malaysia	11.0
All Other	140.7

[Otázka na závěr]

- Která země má největší kladné kumulativní saldo na finančním účtu (v poměru k HDP ?)

[Odpověď na závěr...]

■ IRSKO

- Kumulativní přebytek je 1352 % HDP
- Na druhém místě je UK s přebytkem 427,6 % HDP
- USA na 20 místě cca 100 % HDP
 - Investice v Číně (přebytek na FÚ)
 - Nákup zboží z Číny (deficit na BÚ)

[

]

- Stačilo 😊

[Četba]

**Congressional Budget Office: Causes
and Consequences of the Trade
Deficit: An Overview**

<http://www.cbo.gov/ftpdocs/18xx/doc1897/tradedef.pdf>